



Leyat Hélica

# A CSODÁLATOS ROSSZ ÖTLET

Boros Eszter  
okl. építéstervező-művész

Az 1900-as évek és az ipari forradalom sok újítást jelentett az emberek számára. Ezek között van néhány furcsaság, ami sajnós a mérnöki zsenialitás ellenére vakvágányra futott. Ilyen a francia származású Marcel Leyat által tervezett Hélica légcsonaros autó is.

A repülőmérnök Marcel Leyat eredeti ötlete az volt, hogy a repülőgépeknél jól ismert propellereket a városi autós közlekedésbe is beépítse – kihasználva az aerodinamika előnyeit a nehezen kormányozható váltós autókkal szemben.

Elképzelése szerint a propellervezérelt autók egyszerűbben irányíthatóak, könnyebbek, és emiatt energiahatékonyabbak a benzines motor hajtotta váltós társaiknál. Nagy súlyt helyezett a formatervezésre is, s hogy segítse a könnyebb légellenállást, a repülőgépek orr-részéhez hasonló formát alakított ki a járműnél. Egy fontos momentum az autó súlyának csökkentése volt, ezért sok alumínium alkatrészt használt. Ilyenek voltak például a saját tervezésű alumínium keréktárcsák és az önhordó váz, így az összsúlyt 250–284 kg-on tudta tartani. A hatalmas propeller fából készült. A jármű végül a görög hélica (csavar, spirál) szó mentén a Hélica nevet kapta, a marketingelés során azonban Helicikliként is hirdették. A Hélicát 1913-ban mutatták be először, majd 1919-ben megkezdték a gyártását. Hivatalos adatok szerint 30 készült belőle, amiből mintegy 25 darabot el is adtak. Leyat az 1921-es Párizsi Autó Show-n is részt vett, ahol nagy érdeklődés övezte a járművét, azonban sosem talált igazi befektetőkre, így nagyban sosem tudta elkezdeni a fejlesztést és a gyártást. Ennek oka volt az is, hogy minden elemet kézzel gyártottak, ezért meglehetősen lassú volt az összeállítása.



A motor Harley-Davidson J Model, V-twin, léghűtéses, 1000cc, 18 hp (horsepower- lóerő)

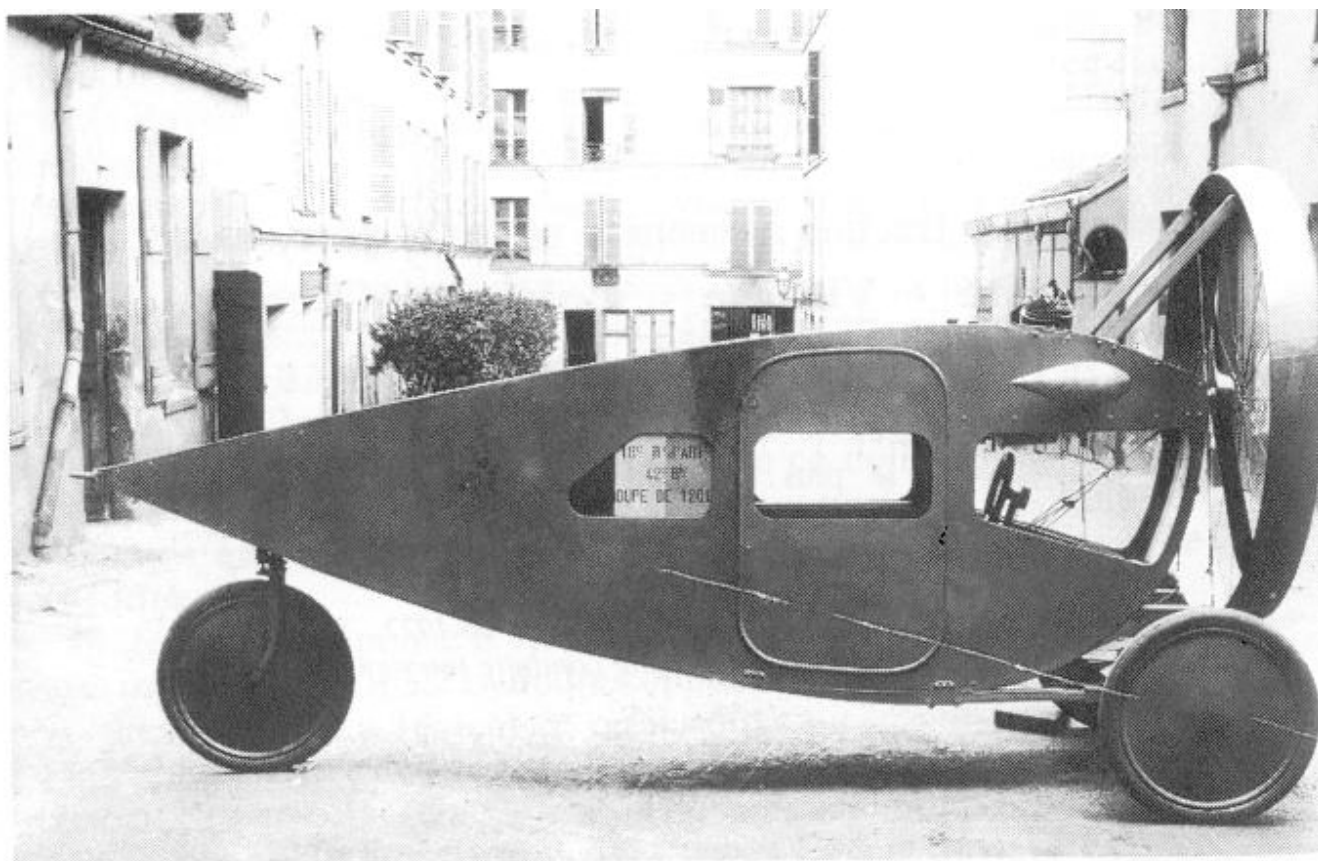
Ennek ellenére a „menő” jármű, amely megtestesítette a sebességet, a biztonságot és az eleganciát, rögtön nagy népszerűségnek örvendett az egyre inkább

sebességőrültnek számító párizsi elit körében.

Marcel Leyat egészen 1926-ig foglalkozott propeller által hajtott autók tervezésével és gyártásával.

” A repülőmérnök Marcel Leyat eredeti ötlete az volt, hogy a repülőgépeknél jól ismert propellereket a városi autós közlekedésbe is beépítse – kihasználva az aerodinamika előnyeit a nehezen kormányozható váltós autókkal szemben.

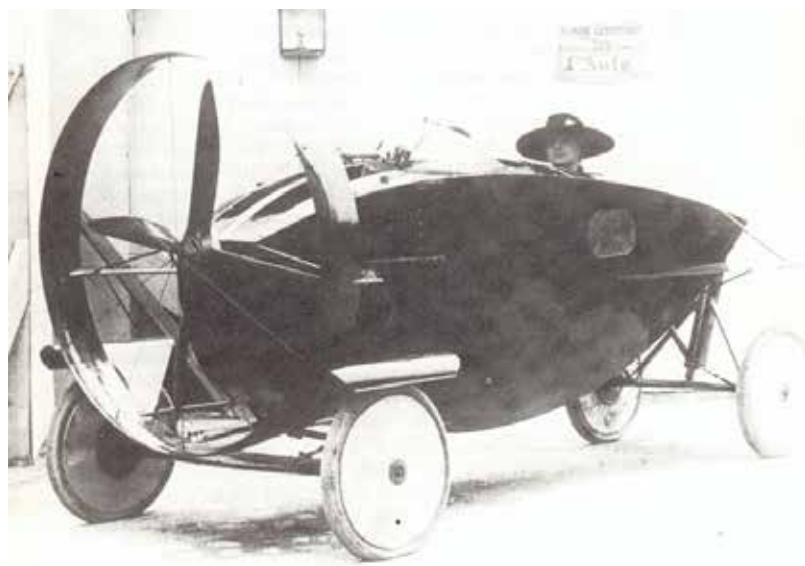




Ezt a változatot az I. világháború előtt készítette, az ablakában olvasható is: 1er régiment d'artillerie, 42ème bataillon, groupe de 120 (első tüzérségi ezred, 42. zászlóalj, 120 fős csoport).

” Leyat az 1921-es Párizsi Autó Show-n is részt vett, ahol nagy érdeklődés övezte a járművét, azonban sosem talált igazi befektetőkre, így nagyban sosem tudta elkezdni a fejlesztést és a gyártást.

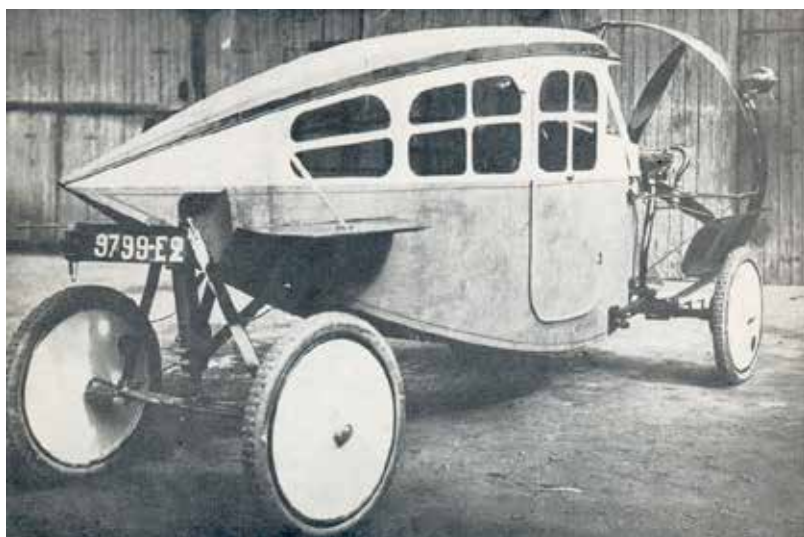
Sajnos, időközben előjöttek a jármű árnyoldalai is. Az aerodinamikai tervezés lehetővé tette, hogy az akkori korban egészen extrém mértékű sebességnek számító 80 km/h-val tudjon haladni a jármű, viszont a XX. századi Párizs macskaköves útjain ez nem volt éppen a legbiztonságosabb. Emellett a Hélica utasai azért sem részesültek igazán kellemes élményben, amikor a furcsa járműbe beültek, mert több probléma is akadt: az aránytalanul nagy propeller jelentősen gátolta a megfelelő látást, míg a jármű szabad hátsó része jóformán félbe tudta



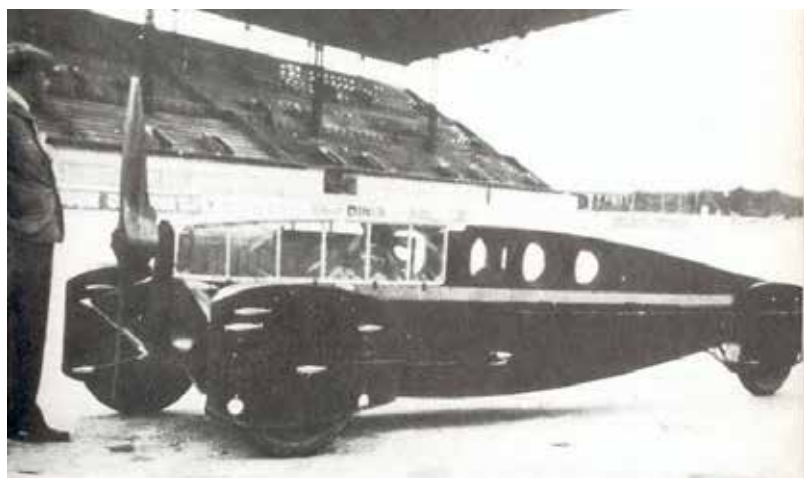
Az első értékesítésre szánt verzió.



Sport verzió



Szedán verzió



A Montlhéry-i versenypályán 171 km/h óra sebességet elérő típus 1927-ben.

vágni azokat a gyanútlan járókelőket, akik túl közel merészkedtek. A kábeles hátsókerék-kormányzás a repülőgépekéhez hasonló volt, ami ideális arra, hogy a levegőben nagy sebességgel vegyünk be kanyarokat, viszont ez az utakon teljes mértékben kivitelezhetetlen volt, és ezáltal teljesen instabillá és irányíthatatlanná vált a jármű, ezért hamar megkapta az „irányíthatatlan gyilkológép” gúnynevet. Nem mellesleg a Hélica hangos zajt is csapott, s a szélcsatorna-effektus hatása miatt óriási légáramlatot hozott létre a jármű közvetlen környezetében, így a sofőrülésnél is, ami közvetlenül a propeller mögött volt.

A jármű legnagyobb sebessége 171 km/h óra volt, amelyet 1927-ben egy kísérlet során ért el a Montlhéry-i versenypályán.

A Hélicából több variáció is készült.

A világon talán az utolsó darabot az amerikai nashville-i Lane Motor Múzeumban találjuk. A találmány akármennyire is furcsa és alkalmatlan volt a közlekedésre, olyan, az autógyártásban jelentős személyeket inspirált, mint Maybach.

Eredeti áruk a gumik nélkül a múzeum szerint 1919-ben 818 dollár volt, amely 2009-ben 16195,00 (tizenhatezer százkilencvenöt) dollárnak felelt meg. ■



<https://www.youtube.com/watch?v=vxHtmO7GLKM>

Forrás:

Liner.hu

Newatlas.com

Lanemotormuseum.org

helica.info